

Zdzisław Krzemiński

Adwokat w orzecznictwie Sądu Najwyższego (Izba Cywilna, 1945-1957)

Palestra 1/3, 73-84

1957

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ZDZISŁAW KRZEMIŃSKI

adwokat

Adwokat w orzecznictwie Sądu Najwyższego (Izba Cywilna, 1945–1957)

I. Pełnomocnictwo

1. „Zaden przepis prawa polskiego nie uzależnia ważności pełnomocnictwa wystawionego za granicą od jego legalizacji przez konsula. Legalizacja gra jedynie rolę, gdy chodzi o siłę dowodową dokumentu publicznego wystawionego za granicą, a nie o ważność zawartego w nim oświadczenia (art. 263 k.p.c.) (obecnie art. 254 k.p.c. — *uw. autora*). Przy dokumentach prywatnych brak legalizacji nie wpływa nawet na ich siłę dowodową (art. 264 k.p.c.) (obecnie art. 255 k.p.c. — *uw. autora*)”.

Orz.S.N. z dnia 22.VIII.1950 r. C. 142/1950. Zb.Orz. Izby Cyw. Zeszyt 1/1952, poz. 7, str. 51.

2. „Skoro powódka w myśl art. 85 k.p.c. (obecnie art. 79 k.p.c. — *uw. autora*) była uprawniona udzielić pełnomocnictwa procesowego bratu, ten ostatni, nie mogąc wobec przepisu art. 86 § 1 k.p.c. osobiście zastępować powódki w postępowaniu przed sądem okręgowym, mógł ważne udzielić substytucji adwokatowi.“

Orz.S.N. z dnia 19.I.1946 r. C.I. 851/1945. Zb.Orz. Izby Cyw. Zeszyt 3/1947, poz. 64, str. 233.

Instytucja przymusu adwokackiego w sprawach cywilnych została obecnie zniesiona (dawny art. 86 k.p.c.), ale zasadnicza teza orzeczenia jest nadal aktualna.

3. „Dopuszczalne jest przesłuchanie w charakterze świadka pełnomocnika procesowego strony.“

Orz.S.N. z dnia 18.IV.1950 r. Wa.C.52/1950. N.Pr. 10/1950, str. 79.

4. „Jeżeli strona, która udzieliła adwokatowi pełnomocnictwa procesowego, sama zgłosi wniosek o sporządzenie i doręczenie jej uzasadnienia wyroku, to wniosek taki jest skuteczny. Doręczenie przeto przez Sąd zawiadomienia samej stronie — nie jej pełnomocnikowi, zgodnie z żądaniem strony, nie może być uznane za naruszające przepis art. 140 § 2 k.p.c.“

Orz.S.N. z dnia 23.I.1951 r. C.450/1950. N.Pr. 12/1951, str. 39.

- Patrz K. L.: Prawo do obrony w postępowaniu cywilnym. N.Pr 11/1955, str. 81.
5. „Pojęcie «organizacja społeczna» w rozumieniu art. 79 k.p.c. oznacza wszelkie dopuszczone przez prawo zrzeszenia osób fizycznych, bez względu na ich cele i zadania oraz formę prawną. Pod pojęcie to podpadają również związki religijne, a w ich liczbie Kościół rzymskokatolicki. Wobec tego pełnomocnikiem procesowym związku religijnego może być zgodnie z art. 79 zdanie drugie k.p.c. pracownik takiego związku lub jego organu, zwłaszcza radca prawny nie będący adwokatem.“

Orz.S.N. z dnia 17.I.1956 r. 2 Cz. 1/1956. Zb.Orz. Zeszyt 1/1957, poz. 14, str. 64.

II. Pisma procesowe. Terminy

1. „Brak podpisu strony na wniosku o sporządzenie motywów wyroku oraz na skardze apelacyjnej stanowi niezachowanie formalnych warunków pisma procesowego, dające się usunąć w trybie art. 141 k.p.c. (obecnie art. 137 k.p.c. — *uw. autora*)“.

Orz. S.N. z dnia 29.XI.1946 r. C.I.716/1946. Zb.Orz. Izby Cyw. Zeszyt 2/1947 r., poz. 54, str. 185.

2. „Zaniedbanie przez personel administracyjny zespołu adwokackiego czynności koniecznej do zachowania terminu procesowego, a zleconej przez adwokata — członka tegoż zespołu, nie uzasadnia z reguły przywrócenia terminu z mocy art. 178 § 1 k.p.c.“

Uchwała S.N. z dnia 10.I.1956 r. IV.Co. 58/1955. Zb.Orz. Zeszyt 4/1956, poz. 106, str. 61 oraz N.Pr. 6/1956, str. 133.

3. „Zawiadomienie o terminie rozprawy osoby tymczasowo dopuszczonej do działania, która następnie pełnomocnictwa nie złożyła (art. 89 k.p.c.) — pozbawione jest skutków prawnych wobec strony, za którą osoba ta działała“.

Orz. S.N. z dnia 9.IX.1953 r. I C. 746/1953. N.Pr. 2/1954, str. 93.

III. Kary porządkowe

1. „Postanowienie sądu skazujące, w oparciu o przepisy prawa o ustroju sądów powszechnych, pełnomocnika strony na grzywnę za naruszenie powagi sądu na posiedzeniu sądowym nie podlega zaskarżeniu.“

Orz.S.N. z dnia 27.IX.1952 r. C.1070/1952. Zb.Orz. Zeszyt III/1953, poz. 85, oraz P. i P. 2/1953, str. 293.

Orzeczenie to straciło obecnie swą aktualność w stosunku do adwokatów w związku z nowelizacją prawa o ustroju sądów powszechnych. Z mocy ustawy z dnia 29.V.1957 r. o zmianie przepisów prawa o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. Nr 31, poz. 133) zarządzenia porządkowe przewodniczącego oraz kary porządkowe wymierzane przez sąd w trybie art. 36 p.ou.s.p. nie mają zastosowania do adwokatów.

2. „I. Adwokat wykonujący swój zawód obowiązany jest nie tylko strzec interesu swego klienta, ale także mieć na względzie obowiązek gruntownego podniecenia i «zacierzwienia» oraz tracić konieczny umiaru w wystąpieniach ustnych i na piśmie; granicę swobody słowa i pisma adwokata stanowi rzeczowa potrzeba.

II. Nie podlega uwzględnieniu zażalenie adwokata, pełnomocnika strony, na postanowienie sądu skazujące go z mocy art. 138 k.p.c. na grzywnę, gdy adwokat w zredagowanej przez siebie rewizji bez rzeczowej potrzeby i w sposób uciążliwej powadze sądu sformułował swą ocenę postępowania strony przeciwnej w zwrotach obraźliwych.“

Orz. S.N. z dnia 11.IX.1951 r. C.917/1951. Zb.Orz. Zeszyt 2/1953, poz. 36, str. 33.

3. „Demagogiczne oraz obliczone na tani efekt sformułowania nie tylko (...) nie ułatwiają sądowi wykrycia prawdy obiektywnej, kontroli prawidłowości dokonanych w już wydanym orzeczeniu ustaleń, w czym adwokatura Polski Ludowej obowiązana jest współdziałać, lecz zarazem godzą w autorytet sądu i zakłócają właściwy tok wymiaru sprawiedliwości. Konieczność przestrzegania powyższych, z przytoczonych wyżej przyczyn, słusznych zasad, za naruszenie których i w obowiązujących obecnie przepisach k.p.c. przewidziana jest w art. 138 sankcja, w żadnym też razie nie może być rozumiane jako ograniczanie

dopuszczalnej i ze względów społecznych i państwowych koniecznej swobody krytyki w szerszym tego słowa znaczeniu, o której wspomina żalący się w swym żaleniu.“

Orz. S.N. z dnia 16.XII.1954 r. II.Cz. 334/1954. Zb.
Orz. Zeszyt 3/1956, poz 63, str. 14.

Przytoczone pod pkt 2 i 3 orzeczenia S.N. nie budzą wątpliwości jedynie w tej części, w której mówi się o konieczności utrzymania przez adwokata spokoju, powagi i umiaru. Zalecenia te należy uznać za słuszne. Natomiast zasadnicze zastrzeżenia powstają co do dalszej części orzeczenia, w której reprezentowana jest teza o dopuszczalności ukarania adwokata grzywną „za ublżenie w piśmie powadze sądu lub użycie wyrażeń obraźliwych” (art. 138 k.p.c.). Stosowanie bowiem przepisu art. 138 k.p.c. do adwokatów podważyłoby zagwarantowany przepisami prawnymi immunitet adwokacki. Adwokat przekraczający granice wolności słowa i pisma podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej w trybie określonym postępowaniem szczególnym. W wyjątkowych wypadkach może mieć miejsce odpowiedzialność karno-sądowa (art. 50 ust. o u. a.) (vide Z. Warman: O pełny immunitet adwokatury — „Palestra” nr 2/1957, str. 17; Leon Gewirz: Grzywna wymierzona adwokatowi — jako środek „utrzymania powagi sądu” — „Biuletyn Naczelnej Rady Adwokackiej” nr 2/1956, str. 33; J. Chorebiewski: O immunitacie adwokata — N.Pr. 6/1955, str. 54).

IV. Koszty sądowe

1. „Pismo podlegające opłacie stałej, wniesione przez adwokata bez należytej opłaty, ulega zwrotowi bez wzywania do uiszczenia należnej opłaty.

• Wezwanie do uiszczenia takiej opłaty skierowane wbrew przepisowi § 4 art. 141 k.p.c. (obecnie art. 137 k.p.c. — *uw. autora*) przez przewodniczącego do adwokata, a następnie wniesienie tej opłaty przez adwokata nie może sanować wadliwego wniesienia pisma sądowego, przy czym zaządanie przez sąd złożenia opłaty stałej w ciągu 7 dni nie można uważać za przywrócenie terminu, zwłaszcza w przypadku gdy strona wniosku o przywrócenie terminu nie stawiała.“

Orz. S.N. z dnia 11.IX.1946 r. C.I.379/1946. Zb.Orz.
Izby Cyw. Zeszyt 2/1947, poz. 43, str. 141.

2. „Złożenie podania o sporządzenie uzasadnienia wyroku lub postanowienia bez złożenia opłaty kancelaryjnej za wypis wyroku lub postanowienia, choćby podanie to pochodziło od adwokata, obowiązuje sąd

do sporządzenia tego uzasadnienia, a nie uiszczona opłata za wypis podlega ściągnięciu od strony (art. 111 in fine).“

Orz. S.N. C.91/1951. P. i P. 8—9/1951, str. 434.

3. „Przewidziane w art. 98 § 2 k.p.c. zrównanie co do zwrotu kosztów procesu z adwokatami dotyczy wszystkich osób, przez które działają wymienione w tym przepisie jednostki, zarówno zatem ich kierowników, jak i pełnomocników.“

Orz. S.N. z dnia 4.V.1956 r. 4.Cz. 80/1956. Zb.Orz. Zeszyt 2/1957, poz. 49, str. 66.

4. „Delegowanie przez Prezydium Rady Narodowej na rozprawę dwóch radców prawnych nie uzasadnia zasądzenia kosztów procesu w podwójnej wysokości. Zgodnie bowiem z art. 98 § 1 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu zalicza się należności tylko jednego adwokata.“

Orz. S.N. 2.Cr.117/1956 r. P.U.G. 4/1957, str. 15.

5. Pomijam tu uchwałę S.N. z dnia 25.II.1954 r. II.Co 2/1954, Zb.Orz. Zeszyt 1/1955, poz. 9, str. 28, odnoszącą się do zasądzenia kosztów zastępstwa adwokackiego na rzecz strony zastępowanej przez radcę prawnego, gdyż w związku z nowelą z dnia 2.VI.1954 r. (Dz.U. Nr 25, poz. 93) wszystkie osoby zastępujące władze, urzędy, państwowe instytucje, przedsiębiorstwa i banki oraz przedsiębiorstwa pozostające pod zarządem państwowym zrównane są co do kosztów procesu z adwokatami.

6. „Wydatek strony na wynagrodzenie adwokata za sporządzenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności (§ 26 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 19 sierpnia 1953 r. — Dz.U. Nr 40, poz. 176) podlega zwrotowi przez przeciwnika tylko wówczas, gdy wydatek ten zostanie przez sąd uznany za niezbędny do celowego dochodzenia praw (art. 97 k.p.c.). Wydatek taki nie należy do kategorii niezbędnych kosztów procesu w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c.“

Uchwała S.N. z dnia 1.XII.1955 r. 4.Co. 38/1955. N.Pr.5/1956, str. 118.

7. „Sam fakt zastępstwa przez adwokatów poszczególnych pozwanych, odpowiedzialnych solidarnie, nie przesądza celowości takiego zastępstwa i rzeczą sądu wyrokującego jest ustalenie, czy okoliczności

i istota sporu wymagały zastępstwa każdego z solidarnie odpowiedzialnych pozwanych przez adwokata, i zależnie od tego zasądzenie zwrotu tych kosztów w razie rozstrzygnięcia sporu na niekorzyść strony pozywającej.“

Orz. S.N. C.I. 219/1945 r. P. i P. 9/1947, str. 152.

Teza zawarta w orzeczeniu jest niesłuszna. Poddana była trafnej krytyce w głosie M. Waligórskiego, drukowanej w tym samym numerze „Państwa i Prawa”.

8. „W przypadku gdy strona zwolniona jest od kosztów sądowych, koszty procesu ulegają zasądzeniu na jej rzecz, a nie na rzecz adwokata.“

(Z uzasadnienia: „Adwokat strony, która uzyskała zwolnienie od kosztów sądowych, na podstawie art. 120 § 1 k.p.c. ma prawo, z wyłączeniem mocodawcy, ściągnąć należne wynagrodzenie adwokackie oraz wyłożone wydatki z kosztów procesu zasądzonych od przeciwnika“).

Orz. S.N. z dnia 2.XI.1954 r. II.Cz. 248/1954. P. i P. 1/1955, str. 150.

9. „Odmowy zwolnienia nie może też uzasadnić zapatrywanie, że skoro żądający zdobył się na «luksus» pełnomocnika procesowego w osobie adwokata, to świadczy to, że nie jest on w krytycznej sytuacji i może pokryć koszty sądowe“.

Orz. S.N. z 6.XI.1953 r. I C.1427/1953. Zb.Orz. Zeszyt 2/1954, poz. 52.

V. Wynagrodzenie

W niektórych orzeczeniach cytowanych tutaj w pkt V znajdujemy powoływane się na rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.VIII.1950 r. w sprawie norm i zasad wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych, które to rozporządzenie straciło już moc prawną. Wobec jednak tego, że niektóre zasady „taryfowe” zostały przejęte do nowego rozporządzenia z dnia 19.VIII.1953 r. (Dz.U. Nr 40, poz. 176; zmiana: Dz.U. z 1956 r. Nr 25, poz. 117) regulującego wynagrodzenie adwokackie, zawarte w orzeczeniach tezy nie straciły nic na aktualności.

1. „W przypadku gdy adwokat zastępuje stronę w sprawie, w której jedna ze stron wytacza powództwo wzajemne, należy mu się jednołączne wynagrodzenie. W sprawach majątkowych podstawą obliczenia zasadniczego wynagrodzenia adwokackiego w takim przypadku jest wartość przedmiotu sporu obliczona dla powództwa głównego i wzajemnego łącznie.“

Orz.S.N. z dnia 25.VII.1953 r. II C. 609/1953. Zb.Orz. Zeszyt 3/1954, poz. 61, str. 33.

2. „I. Przy połączeniu w jednej sprawie żądania ustalenia ojcostwa z roszczeniami majątkowymi, roszczenia majątkowe mają charakter akcesoryjny w stosunku do warunkującego je podstawowego roszczenia o ustalenie ojcostwa i nie mogą uzasadniać zastosowania obniżki z § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie norm i zasad wynagradzania adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych.

II. Do wynagrodzenia adwokackiego przewidzianego w § 6 ust. 8 wymienionego rozporządzenia stosuje się, gdy istnieją do tego podstawy, obniżkę przedmiotową przewidzianą w § 8 ust. 1 tego rozporządzenia.

Podstawę do zastosowania tej obniżki stanowią także cechy podmiotowe przedstawiciela ustawowego, gdy powodem jest nieletni, który nie posiada własnego majątku ani zarobków i którego sytuacja życiowa jest całkowicie zależna od sytuacji jego przedstawiciela ustawowego.

III. Wynagrodzenie adwokackie za prowadzenie sprawy z zakresu prawa rodzinnego określone w § 6 ust. 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie norm i zasad wynagradzania adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych obejmuje całokształt procesu bez względu na to, czy treścią jego jest jedno, czy też kilka roszczeń, byleby tylko te roszczenia były ze sobą związane tego rodzaju przesłankami, które by pozwoliły uznać je łącznie za sprawę z zakresu prawa rodzinnego.“

Orz. S.N. z dnia 13.XI.1951 r. C. 573/1951. Zb.Orz Izby Cyw. Zeszyt 3/1952, poz. 80, str. 326. P. i P. 4/1952, str. 680.

Jeśli chodzi o § 8 pkt 2 cyt. rozporządzenia (pomijam tu pkt 1), to wprowadzał on obniżkę do 40% zasadniczego wynagrodzenia w sprawach pracowników ze stosunku pracy oraz w sprawach osób, które domagają się zasądzenia alimentów, odszkodowania za nieszczęśliwy wypadek, za uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, za pozbawienie życia, za cierpienia fizyczne i krzywdę moralną. Nowe rozporządzenie wprowadza natomiast (§ 1 pkt 3) obniżkę co najmniej o 30% jeżeli: 1) podstawowym źródłem utrzymania klienta jest zaopatrzenie inwalidzkie lub emerytalne albo renta wdowia lub sieroca; 2) przedmiotem sprawy jest roszczenie klienta ze stosunku pracy. Nie znane natomiast jest nowemu rozporządzeniu obniżanie wynagrodzenia adwokackiego w sprawach o alimenty.

Odnośnie do § 6 pkt 8 uchylonego rozporządzenia, należy przypomnieć, że wprowadzał on jedno „ramowe” wynagrodzenie za prowadzenie sprawy z zakresu

prawa rodzinnego. Natomiast § 8 pkt 1 nakazywał stosowanie obniżki do 50% zasadniczego wynagrodzenia w sprawach cywilnych i administracyjnych osób, których podstawowym źródłem utrzymania było uposażenie służbowe, wynagrodzenie za pracę, zaopatrzenie emerytalne lub inwalidzkie albo które były członkami spółdzielni pracy czy też spółdzielni produkcyjnej.

Jak już wyżej zaznaczono, nowe rozporządzenie zwięzło znacznie ramy stosowania zniżek podmiotowych i przedmiotowych (cyt. § 1 pkt 3).

3. „W świetle § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie norm i zasad wynagradzania adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych, który to przepis normuje stosunek adwokata do strony zastępowanej przez niego w procesie, w razie ograniczenia żądania pozwu w pierwszej instancji adwokatowi należy się wynagrodzenie za prowadzenie sprawy w tej instancji obliczone od pierwotnej wartości przedmiotu sporu. Natomiast zwrot kosztów adwokackich od strony przeciwnej należy się stronie tylko od tej wartości przedmiotu sporu, do wysokości, której zasądzone zostało jej roszczenie (z zastrzeżeniem art. 101 zdanie drugie i 102 k.p.c. — tekst z 1950 r.).“

Orz. S.N. z dnia 21.VIII.1951 r. C.733/1951. Zb.Orz. Zeszyt 1/1953, poz. 14. Identycznie w orzeczeniu z dnia 21.8.1951 r. C.728/1951. N.Pr12/1951, str. 41.

4. „Wartość przedmiotu sporu określona na sumę odpowiadającą szacunkowi spornych ruchomości ulega w związku ze zmianą systemu pieniężnego przeliczeniu według stosunku 100 złotych dotychczasowych równe 3 złotym; od tak przeliczonej sumy oblicza się wynagrodzenie adwokackie, którego zwrot się należy.“

Orz. S.N. z dnia 4.V.1951 r. C.97/1951. Zb.Orz. Izby Cyw. Zeszyt 1/1952, poz. 18.

5. „Jeżeli do ponownego rozpoznania sprawy w pierwszej instancji doszło na skutek skargi o wznowienie postępowania, to za to ponowne prowadzenie sprawy należy się adwokatowi pełne wynagrodzenie.“

Orz.S.N. z dnia 23.VI.1955 r. IV. Cz. 109/1955. Zb. Orz. Zeszyt 3/1956, poz. 71, str. 35. N.Pr. 10/1956, str. 144.

6. „§ 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie norm i zasad wynagrodzenia adwokatów za

wykonywanie czynności zawodowych nie obejmuje kosztów wniosku o nadanie wyrokowi klauzuli wykonalności; wniosek taki podlega odrębnej opłacie według § 6 ust. 14 cytowanego rozporządzenia.“

Orz. S.N. z dnia 22.VIII.1952 r. C.1653/1952. Zb.Orz. Zeszyt 4/1953, poz. 106, str. 60.

Vide: „Nowe Prawo” nr 1/1954, str. 95.

Nowe rozporządzenie nie wprowadziło w tym zakresie zmian.

7. „Wynagrodzenie ustanowionego w sprawie kuratora będącego adwokatem ustala się według rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych; jeżeli czynności kuratora ustały w toku postępowania, należy zastosować § 5 cytowanego rozporządzenia (obecnie przepis ten obowiązuje bez zmian — *uw. autora*).”

Orz. S.N. z dnia 10.II.1953 r. II.C.680/1952. Zb.Orz. Zeszyt 1/1954, poz. 14, str. 42. Identycznie w orzeczeniu S.N. z dnia 26.VI.1952 r. C.340/1952. N.Pr. 10/1953, str. 95.

Normy adwokackie nie mają zastosowania, gdy kuratorem jest osoba nie będąca adwokatem. Orz. S.N. z 6.XI.1953 r. C.1366/1953. N.Pr. 6/1954, str. 189.

8. „3. Cofnięcie pozwu i umorzenie postępowania przed rozprawą może uzasadnić przyznanie adwokatowi wynagrodzenia zmniejszonego odpowiednio do wykonanych czynności, analogicznie do § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 14.VIII.1950 r. o wynagrodzeniu adwokatów.“

Orz. S.N. z 22.IV.1952 r. C.591/1952. N.Pr. 4/1953, str. 82.

9. „Przepis § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 sierpnia 1950 r. nie ma zastosowania w przypadku, gdy osoba określona w tym przepisie spór przegrała i obowiązana jest zwrócić koszty przeciwnikowi, który nie należy do osób w przepisie tym wymienionych.“

Orz. S.N. z 23.X.1951 r. C.1315/1951. Zb.Orz. Izby Cyw. Zeszyt 3/1952, poz. 76, str. 311; P. i P. 1/1952, str. 149.

Jak już wyżej powiedziano, zakres osób uprawnionych do płacenia obniżonego wynagrodzenia na mocy § 8 (obecnie uchylonego) uległ teraz znacznemu zmniejszeniu (§ 1 pkt 3 rozp. Min. Spraw. z 3.IX.1953 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów).

10. „1. Przepisy rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 14.VIII.1950 r. w sprawie norm i zasad wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych normują wysokość wynagrodzenia adwokata nie tylko w stosunku między adwokatem a klientem, lecz są również miarodajne dla ustalenia wysokości wynagrodzenia adwokackiego, podlegającego zwrotowi w stosunku między stroną wygrywającą a jej przeciwnikiem.“

„4. Strona wygrywająca sprawę ma prawo żądać od przeciwnika zwrotu kosztów adwokackich tylko wówczas, gdy była zastępowana w procesie przez adwokata jako pełnomocnika procesowego; pomoc prawna adwokata poza procesem nie uzasadnia żądania zwrotu kosztów adwokackich na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.“

Orz. S.N. z 30.VI.1953 r. I C.750/1953. N.Pr. 10/1953, str. 85.

11. „1. O wysokości honorarium adwokata w sprawie decyduje treść umowy zespołu adwokackiego lub adwokata z klientem. Nadzór nad właściwym stosowaniem stawek wynagrodzenia adwokackiego należy do organów adwokatury i Ministra Sprawiedliwości. Jeżeli więc strona udowodni, że zgłosiła adwokatowi określoną kwotę, nie wyższą od przewidzianego w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 sierpnia 1953 r. w sprawie wynagrodzenia adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych maksimum, sąd nie jest powołany do oceny, czy kwota ta odpowiada nakładowi pracy adwokata. Sąd nie może również kwestionować podania przez adwokata wynagrodzenia ze zwykłą przewidzianą w § 2 tego rozporządzenia, jeżeli zostanie wykazane, że zostały zachowane wymogi tego przepisu.

2. Materiał dowodowy i oświadczenia stron co do poniesionych kosztów procesu podlegają ocenie w myśl art. 242 k.p.c.

3. W przypadku gdy strona żąda zasądzenia kosztów według norm przepisanych, sąd powinien zasądzić taką sumę, jaką według oceny tego sądu powinien był pobrać adwokat stosując prawidłowo kryteria przewidziane w § 1 ust. 1 cytowanego rozporządzenia.“

Orz. S.N. z dnia 31.III.1955 r. I Cz. 316/1954. Zb. Orz. Zeszyt 4/1955, poz. 89, str. 78. Por. Orz. S.N. z dnia 16.II.1955 r. II Cz. 14/1955. P. i P. 7—8/1955, str. 297.

12. „Wysokość wynagrodzenia adwokatów określa w zasadzie umowa z klientem, przy czym wysokość ta winna się mieścić w ramach stawek określonych powyższym rozporządzeniem. Stawki te — inaczey niż w poprzednio obowiązujących przepisach — nie są sztywne, lecz (z zastrzeżeniem § 2) określają jedynie górną granicę wynagrodzenia adwokackiego. Jeśli zatem od strony przegrywającej proces ulega zasądzeniu na rzecz strony wygrywającej zwrot kosztów procesu, to mieszczące się w nich wynagrodzenie adwokackie określa sąd w takiej wysokości, jaką — w granicach obowiązujących stawek — oznaczała powyższa umowa. Jeżeli zaś — jak to ma miejsce w niniejszym przypadku — podstawą umocowania adwokata nie jest umowa, lecz ustanowienie go na podstawie zwolnienia strony od kosztów sądowych, wysokość wynagrodzenia adwokackiego podlegającego zasądzeniu od strony przeciwnej, która proces przegrała, określa sąd na podstawie zasad powyższego rozporządzenia.“

Orz. S.N. z dnia 10.III.1954 r. II.C. 3/1954. P. i P. 2/1955, str. 337.

Vide Kazimierz Lipiński: Zasądzanie należności adwokackich w postępowaniu cywilnym (N.Pr. 4/1954, str. 66) oraz tegoż autora: Zasądzanie należności adwokatów w postępowaniu cywilnym — Wydatki i koszty wyjazdu do innej miejscowości (N.Pr. 2/1955, str. 64). Patrz też J. Pręczkowski: Należność adwokackie w postępowaniu cywilnym w przypadku uprzedniego pozostawienia powództwa adhezyjnego bez rozpoznania. N.Pr. 7—8/1956, str. 179.

W związku z treścią tego oraz poprzedniego orzeczenia (pkt 11) należy pamiętać, że nowela z dnia 23.VI.1956 r. w sprawie zmiany przepisów o wynagrodzeniu adwokatów za wykonywanie czynności zawodowych (Dz.U. Nr 25, poz. 117) wprowadziła nowy przepis (§ 3a pkt 2) następującej treści: „W uzasadnionych przypadkach sąd może nie zaliczyć podwyżki wynagrodzenia ponad normę wskazaną w § 2 lub w § 3 do kosztów procesu zasądzonych od strony przeciwnej“.

VI. Odpowiedzialność za pozostawione przez klienta rzeczy

1. „Umowa o przechowywanie może dojść do skutku jako uboczna obok innej głównej (o dzieło, zlecenie, komisju, najmu itp.). Umowa o przechowanie jako umowa uboczna może powstać także między lekarzem a pacjentem co do odzieży pacjenta powieszonyj na wie-

szaku w mieszkaniu lekarza. Umowa ta w przypadku, gdy lekarz pobiera od pacjenta honorarium, musi być uznana za umowę o przechowanie za wynagrodzeniem. O ile jednak lekarz lub adwokat udziela porady bezpłatnie, wówczas umowa o przechowanie odzieży pozostawionej przez pacjenta lub klienta w przedpokoju czy poczekalni jest umową o przechowanie bez wynagrodzenia.“

Orz. S.N. z dnia 27.II.1951 r. C.496/1950. Zb.Orz.
Zeszyt 1/1953, poz. 8, str. 35.